

УДК 336.71

Андросова О.Ф.¹, Семибаламут Я.В.²

¹ канд.екон.наук, доц. ЗНТУ

² студ.гр. ФЕУ-114м ЗНТУ

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ УКРАЇНИ

Незважаючи на загальні тенденції в складі та структурі активів, кожний банк має прагнути до створення раціональної структури активів, яка залежить насамперед від якості активів.

Якість активів визначається їх ліквідністю, обсягом ризикованих активів, часткою критичних і неповноцінних активів, обсягом активів, що дають прибуток.

Для забезпечення щоденної спроможності банку відповідати за своїми зобов'язаннями структура активів комерційного банку має відповідати якісним вимогам ліквідності. З цією метою всі активи банку поділяються на групи за ступенем ліквідності залежно від терміну погашення. Активи банку поділяють на високоліквідні активи (тобто активи, що забезпечують миттєву ліквідність), ліквідні активи, активи довгострокової ліквідності.

До активів миттєвої ліквідності (високоліквідних) належать: готівка і прирівняні до неї кошти, кошти на рахунках у центральному банку, державні боргові зобов'язання, кошти на коррахунках, вкладення в облігації внутрішньої валютної позики за відрахуванням коштів, які надходять на оплату валютних акцій, і коштів, які надходять на коррахунки банку від реалізації цінних паперів. Ці кошти належать до ліквідних, оскільки підлягають (у разі потреби) негайному вилученню з обороту банку.

До складу ліквідних активів належать крім перелічених високоліквідних активів усі кредити, видані кредитною організацією в національній та в іноземній валюті, із терміном погашення протягом найближчих 30 днів (крім пролонгованих хоча б один раз і знову виданих кредитів на погашення раніше виданих позик), а також інші платежі на користь кредитної організації, які підлягають перерахуванню протягом найближчих 30 днів (дебітори, а також суми переоплати, які підлягають поверненню кредитній організації на звітну дату з фонду обов'язкових резервів).

До активів довгострокової ліквідності належать всі кредити, видані кредитною організацією в національній та іноземній валюті, із залишковим терміном погашення понад рік, а також 50% гарантій і доручень, виданих банком на термін дії більше року, кредити прострочені, за відрахуванням позик, гарантованих урядом, під заставу цінних паперів, дорогоцінних металів.

Встановлюючи раціональну структуру активів, банк має виконувати вимоги до ліквідності, а отже, мати достатній розмір високоліквідних, ліквідних та довгостроково-ліквідних засобів стосовно зобов'язань з урахуванням їх термінів, сум та типів і виконувати нормативи миттєвої, поточної та довгострокової ліквідності.

Норматив миттєвої ліквідності розраховується як відношення суми високоліквідних активів банку до суми його зобов'язань щодо рахунків до запитання.

Норматив поточної ліквідності—це відношення суми ліквідних активів кредитної організації до суми його зобов'язань щодо рахунків до запитання і на термін до 30 днів.

Норматив короткострокової ліквідності визначається як відношення виданих банком кредитів з терміном погашення до року до капіталу кредитної організації і зобов'язань до року.

Ці нормативи застосовують у процесі управління активами. Але найголовніше для побудови раціональної структури активів банку— витримати співвідношення між ліквідними і сумарними активами.

Зважування активів за ступенем ризику проводиться шляхом множення залишку коштів на відповідному балансовому рахунку (рахунках) або їх частини на коефіцієнт ризику ($y\%$), поділений на 100.

Практично всі банківські активи піддаються певному ризику. Ступінь ризику своїх активів банк має визначати і підтримувати на рівні, який відповідає чинному законодавству і політиці банку щодо цього. На підставі результатів вивчення структури активів банку можна аналізувати різні види ризику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.Бугель Ю.В.Глобальні та національні проблеми економіки. Проблеми розвитку банківської системи в Україні.—2016.—№9.—С 626.

2.Михайлюк Р.В. Основні критерії оцінювання фінансової стійкості комерційного банку/Р. В. Михайлюк//Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. Праць. Т. 17.—Суми: УАБС НБУ, 2016.—С. 224-232.

3.Закон України «Про банки і банківську діяльність» [Електронний ресурс]—Режим доступу: www.rada.gov.ua.

4.Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://bank.gov.ua/>.